

نشست برجامی وین؛ ظهور نشانه‌های روشن

نشست فصلی کمیسیون مشترک برجام در حالی روز گذشته برگزار شد که به گفته علی اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی ایران بن بست برجام در حال شکسته شدن است.

به گزارش سایت خبری پرسون، آهنگ تحرکات برجامی با افزایش تماس‌ها بین اعضای برجام و رایزنی‌های اروپا و آمریکا طی هفته‌های اخیر شدت گرفته و ناظران امیدوارند که نشست روز گذشته (جمعه) کمیسیون مشترک برجام و ادامه آن در روز سه شنبه، زمینه پیشرفت ملموسی را در راستای بازگشت توافق هسته‌ای ایران به مسیر اصلی ایجاد کند.

اتحادیه اروپا نیز پنجشنبه با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد که اعضای باقی‌مانده برجام درباره دورنمای بازگشت محتمل آمریکا به این توافق رایزنی خواهند کرد. آن‌ها همچنین قرار است درباره اجرای کامل و موثر این توافق توسط تمام طرف‌ها گفت‌وگو کنند.

هفته گذشته آنتونی بلینکن وزیر امور خارجه آمریکا که برای شرکت در نشست وزرای امور خارجه پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) به بروکسل سفر کرده بود با طرف‌های اروپایی برجام دیدار کرد. او همچنین در نشست جداگانه‌ای با جوسپ بورل مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و هماهنگ کننده برجام آمادگی واشنگتن را برای «تعامل در زمینه دیپلماسی معنادار به منظور بازگشت متقابل به اجرای کامل» توافق هسته‌ای ایران اعلام کرد. بورل نیز که بارها در سخنان خود بر اهمیت رفع تحریم‌ها و استفاده از مزایای اقتصادی برجام برای ایران تاکید کرده از دورنمای بازگشت واشنگتن به توافق با ایران استقبال کرد.

در همین حال نشست فصلی کمیسیون مشترک برجام با حضور هیأت‌های ایران و گروه ۱+۴ در روز جمعه (۱۳ فروردین ۱۴۰۰) به صورت ویدیو کنفرانس برگزار شد و آخرین تحولات پیرامون برجام را مورد بحث و بررسی قرار داد.

در این نشست که «سید عباس عراقچی» معاون سیاسی وزارت امور خارجه، ریاست هیات کشورمان را برعهده داشت، بحث‌های صریح و جدی مطرح شد و شرکت کنندگان تصمیم گرفتند ادامه این نشست را سه‌شنبه این هفته به صورت حضوری در وین دنبال نمایند.

نشست برخط روز گذشته به ریاست «انریک مورا» معاون دبیر کل سرویس اقدام خارجی اتحادیه به نمایندگی از جوسپ بورل هماهنگ کننده برجام برگزار شد. در این نشست پیرامون دورنمای احتمال بازگشت ایالات متحده آمریکا به برجام و اطمینان از اجرای کامل و موثر این توافق توسط تمام طرف‌ها رایزنی شد.

در این میان "محمد جواد ظریف" وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران هدف نشست آتی کمیسیون مشترک برجام را نهایی کردن رفع تحریم‌ها و اقدامات هسته‌ای، از طریق طراحی مسیر رفع تمام تحریم‌ها، و پس از آن توقف تدابیر جبرانی از سوی ایران عنوان کرد و گفت: ایران و ایالات متحده دیداری نخواهند داشت؛ غیرضروری است.

«محمد جواد ظریف» روز جمعه در حساب کاربری خود در توییتر نوشت: در جلسه مجازی کمیسیون مشترک برجام، ایران و اتحادیه اروپایی/تروییکای اروپایی+۲، توافق کردند سه‌شنبه در وین گفت‌وگو را به صورت رو در رو از سر بگیرند.

"سید عباس عراقچی" معاون سیاسی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز در این نشست لغو تحریم‌های آمریکا را نخستین گام جهت احیای برجام دانست و تاکید کرد: ایران به محض لغو تحریم‌ها و راستی‌آزمایی آنها، گام‌های جبرانی هسته‌ای را متوقف خواهد کرد.

شرکت کنندگان در این نشست در راستای بیانیه مشترک وزرا مورخ ۲۱ دسامبر ۲۰۲۰، چشم‌انداز بازگشت کامل ایالات متحده به برجام را مدنظر قرار دادند و آمادگی خود را جهت بررسی موضوع با نگرش مثبت و در یک تلاش جمعی مورد تاکید قرار دادند.

معاون سیاسی وزارت امور خارجه که ریاست هیات کشورمان در این نشست را عهده دار بود، ضمن تشریح مواضع اصولی کشورمان، لغو تحریم‌های آمریکا را اولین گام جهت احیای برجام دانسته و اظهار داشت ایران به محض لغو تحریم‌ها و راستی‌آزمایی آنها، گام‌های جبرانی هسته‌ای را متوقف خواهد کرد.

سید عباس عراقچی اظهار داشت: برای بازگشت ایالات متحده به برجام نیاز به هیچ مذاکره‌ای نیست و مسیر آمریکا در این خصوص کاملاً روشن است. ایالات متحده همانگونه که از توافق خارج شد و تحریم‌های غیرقانونی علیه ایران وضع کرد، به همان صورت نیز می‌تواند به توافق برگشته و قانون‌شکنی را خاتمه دهد.

در پایان، طرف‌های برجام ضمن تاکید بر تعهدشان جهت حفظ برجام، تصمیم گرفتند این جلسه کمیسیون مشترک را هفته جاری جهت تداوم رایزنی‌ها

در وین از سر بگیرند تا اقدامات مربوط به لغو تحریم‌ها و گام‌های هسته‌ای را از طریق گروه‌های کارشناسی مربوطه مشخص کنند.

مطابق مفاد برجام، کمیسیون مشترک مسئول نظارت بر اجرای توافقنامه است.

"انریکه مورا" معاون دبیر کل سرویس اقدام خارجی اتحادیه اروپا که ریاست هجدهمین کمیسیون مشترک برجام را برعهده داشت نشست جمعه را مثبت ارزیابی کرد و با اشاره به ادامه این جلسه در هفته جاری از فرصت کلیدی برای فعال شدن این توافق خبر داد.

مورا در توثیتی نوشت: نشست روز جمعه مثبت بود و ما (دوباره در وین تشکیل جلسه خواهیم داد. وی از «فرصت کلیدی» برای بازگشت برجام به مسیر اصلی گفت و افزود که در این زمینه کارهای زیادی پیش رو قرار دارد.

در همین حال "علی اکبر صالحی" رئیس سازمان انرژی اتمی ایران با اشاره به اینکه بن‌بست برجام درحال شکسته شدن است، گفت: اینکه موضوع گفت‌وگوها درباره برجام وارد مرحله فنی شده و از کشمکش‌های اولیه گذشته، به معنای شکسته شدن بن‌بست‌های اولیه و موضوعی «نوید بخش» است.

صالحی جمعه شب در گفت و گویی در شبکه اجتماعی «کلاب هاوس» گفت: قرار است در وین در حد فنی بحث شود و مسائل فنی، بحث محوری برجام در بستر مسائل حقوقی و سیاسی است.

رئیس سازمان انرژی اتمی ایران افزود: جلسه روز جمعه باعث شد بستر سیاسی و حقوقی مرور شود.

صالحی ادامه داد: فعلا چند قدم جلو رفتیم؛ بحث غیرقابل توجیه که آنها اول شروع کنند یا ما اول شروع کنیم و اینکه از چنین مرحله‌ای عبور کردیم، نویدبخش است.

وی تصریح کرد: بن‌بست درحال شکسته شدن است؛ ظاهرا بن‌بست اولیه (برسرآغاز کننده اقدامات) شکسته شده و این همانطور که عرض کردم نوید بخش است.

"ند پرایس" سخنگوی وزارت خارجه آمریکا نیز روز گذشته به شبکه خبری الجزیره گفت که ما معتقدیم نشست وین یک قدم رو به جلوی صحیح است.

سخنگوی وزارت خارجه آمریکا اعلام کرد که واشنگتن برای گفتگو در مورد بازگشت به توافق هسته‌ای ایران در نشست وین شرکت می‌کند اما آمریکا قصد مذاکرات مستقیم با ایران را ندارد.

وی گفت که واشنگتن انتظار پیشرفت غیرمنتظره در پرونده هسته‌ای ایران را ندارد.

در این میان "رابرت مالی" نماینده ویژه آمریکا در امور ایران مذاکرات این هفته در وین را نخستین قدم دانست که دشوار اما در مسیر درست است.

رابرت مالی روز جمعه پس از نشست مجازی کمیسیون مشترک برجام و موافقت اعضای آن برای مذاکره حضوری در سه‌شنبه آینده در وین، در یادداشت توثیتری این موضوع را مطرح کرد.

وی افزود: هفته پیشرو با شرکای اروپایی، روسی و چینی صحبت می‌کنیم تا درباره آنچه ایران و ایالات متحده برای از سرگیری انطباق با برجام باید انجام دهند، تبادل نظر کنیم.

نماینده ویژه آمریکا در امور ایران ادامه داد: این نخستین قدم است. بحث‌های پیش رو دشوار اما در مسیر درست است.

نماینده ویژه آمریکا در امور ایران همچنین بر لزوم برداشته شدن تحریم‌های ناسازگار با توافق هسته‌ای ایران تاکید کرد و گفت ایران باید از مزایای برجام بهره‌مند شود.

رابرت مالی شامگاه جمعه در گفت‌وگو با شبکه تلویزیونی پی بی اس، در پاسخ به این سوال که چگونه می‌خواهید انجام تعهدات ایران را راستی‌آزمایی کنید، اظهار کرد: ما یک بار از سال ۲۰۱۶ این کار را انجام داده‌ایم.

وی افزود: سازمان بین‌المللی انرژی اتمی می‌تواند آن راستی‌آزمایی را انجام دهد، کاری که می‌خواهیم انجام دهیم این است که ایران به پایبندی کامل به توافق بازگردد.

"جن ساکی" سخنگوی کاخ سفید نیز از تشکیل کمیسیون مشترک برجام استقبال کرد و گفت پیش‌بینی مذاکره مستقیم بین ایران و آمریکا از طریق این فرایند نداریم اما برای خوشامدگویی به آنها آماده‌ایم.

وی روز جمعه در نشست خبری روزانه خود، افزود: ما با گفت‌وگو با شرکای اروپایی، چین و روسیه موافقت کرده‌ایم تا موضوعات دخیل برای بازگشت متقابل به اجرای تعهدات برجام مورد بحث قرار گیرد.

سخنگوی کاخ سفید ادامه داد: ما از آن استقبال می‌کنیم که گام ابتدایی بالقوه سازنده است، حتی اگر مسیر دیپلماتیک پیش رو ممکن است طولانی باشد. همانگونه که در هنگام رسیدن به برجام اینگونه بود.

همچنین یک مقام اروپایی طی اظهارنظری گفت: نشست روز سه‌شنبه کمیسیون مشترک برجام در وین روی نحوه بازگشت آمریکا به توافق هسته‌ای و از سرگیری تعهدات کامل برجام از سوی تهران متمرکز است.

این مقام اروپایی که خواست نامش فاش نشود به فایننشال تایمز گفته است: بحث سر یک موضوع است، اینکه چگونه برجام را فعال کنیم. هدف این است که شرایطی تعریف شود که بر اساس آن ایالات متحده به برجام باز گردد و ایران هم اجرای کامل تعهداتش را در هماهنگی با توافق. هسته‌ای از سر گیرد.

پس از برگزاری این نشست، وزارت امور خارجه روسیه با صدور بیانیه ای از همه طرف های برجام خواست برای بازگشت این توافق به حالت اولیه و اجرای کامل آن تلاش کنند.

وزارت امور خارجه روسیه روز جمعه در بیانیه خود خاطرنشان کرد: روز دوم ماه آوریل (روز گذشته) سرگئی ریابکوف معاون وزیر خارجه روسیه در نشست برخط کمیسیون مشترک برجام که در سطح مدیران سیاسی وزارتخانه ها برگزار شد، شرکت کرد.

در بیانیه گفته شده است: در این نشست راههای مشخص اجرای تفاهم های اصولی برای احیای کامل برجام که در بیانیه مشترک وزیران خارجه برجام در نشست روز ۲۱ ماه دسامبر سال ۲۰۲۰ منعکس شده بود، بررسی شد.

وزارت خارجه روسیه روز جمعه عنوان کرد: شرکت کنندگان در نشست امروز به تدابیری که آمریکا برای رفع موارد نقض برجام از طرف آنها صورت گرفته ازجمله لغو تحریم های یکجانبه و نیز تدابیر متقابل ازسوی ایران در مورد تعهدات این کشور در عرصه تغییر کاربری فعالیت های هسته ای و تامین شفافیت آن توجه خاص کردند.

همچنین پس از برگزاری نشست فصلی برجام، سخنگوی وزارت خارجه چین بار دیگر خواستار لغو تحریم های آمریکا علیه ایران شد و گفت: لغو تمامی تحریم های غیرقانونی آمریکا علیه ایران یک نیاز ذاتی برای بازگشت به برجام است. بر این اساس، ایران هم باید اجرای کامل توافق هسته ای را از سر بگیرد.

"هوا چون اینگ" روز جمعه در جمع خبرنگاران در پکن افزود: وضعیت مساله هسته ای ایران در مرحله حساسی است چین در عین حال موضعی عادلانه اتخاذ کرده و نقشی سازنده در این زمینه داشته است.

او گفت: چین به منظور اجماع در مورد حفظ برجام و بحث در مورد نقشه راه برای بازگشت ایالات متحده به صورت مرحله ای و متقابل به برجام با هدف بازگشت این قرارداد بین المللی به مسیر اولیه، در نشست آتی کمیسیون مشترک برجام که به صورت ویدئو کنفرانس در وین برگزار می شود شرکت خواهد کرد.

"هایکو ماس" وزیر امور خارجه آلمان نیز در پایان هجدهمین نشست کمیسیون مشترک برجام از تلاش اعضا برای بازگشت این توافق به ریل اصلی استقبال و خاطر نشان کرد که زمان زیادی برای از دست دادن وجود ندارد.

ماس روز جمعه با صدور بیانیه‌ای تصریح کرد که بازگشت به توافقی که از سوی تمام طرف‌ها ارج نهاده شود مزیتی برای کل منطقه و بهترین زمینه برای مذاکره درباره سایر مسائل مهم پیرامون ثبات منطقه خواهد بود.

در این میان سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه که قرار است ۲۴ فروردین به ایران سفر کند خوش‌بین است که امریکا برای سازش در مسیر بازگشت به برجام آمادگی دارد. وی اخیرا در نشست باشگاه سیاسی والدای در مسکو با تاکید بر اینکه دولت بایدن پیام های امیدوارکننده ای برای خروج برجام از بن بست ارسال می کند، گفت کشورهای عضو این توافق در حال کار بر روی بازگشت همزمان ایران و آمریکا به برجام هستند.

پیشتر «وانگ یی» وزیر امور خارجه چین هم که برای امضای سند همکاری های جامع دو کشور به تهران سفر کرده بود در گفت‌وگو با مقامات ایران، از تعهد پکن برای حفظ برجام گفت و بیان داشت: چین در موضع منصفانه نسبت به برجام ایستاده و نقشی سازنده داشته در حالی که آمریکا با خارج شدن از برجام، تنش‌زایی کرده است. وی خواستار لغو تمام تحریم‌های غیر قانونی واشنگتن علیه ایران شد.

همچنین میخائیل اولیانوف نماینده دائم روسیه در سازمان های بین المللی در وین بر لزوم توافق در مورد گام های اولیه برای اجرای برجام به منظور ایجاد فضای مساعد تاکید کرد.

اولیانوف نماینده دائم روسیه در سازمان های بین المللی در وین روز جمعه در مورد آغاز مرحله نهایی اجرای کامل برجام نوشت: این یک گزینه است. اما به احتمال زیاد قبل از اینکه به مرحله نهایی اجرای برجام وارد شویم توافق درباره گام های اولیه و قابل توجه منطقی و معقولانه خواهد بود.

وی افزود: چنین رویکردی امکان ایجاد شرایط و فضای مساعدتری را برای انتقال سریع به هدف نهایی که شامل اجرای کامل برجام از همه طرف های شرکت کننده است را، فراهم می کند.

اولیانوف این توثیبت را در پاسخ به توثیت "لائورا روزن"، خبرنگار المانیتور نوشت که از پیشنهاد ایران به طرف های شرکت کننده برجام برای آغاز مرحله نهایی برجام خبر داده بود.

نماینده روسیه در سازمان های بین المللی همچنین با بیان اینکه نشست مجازی کمیسیون مشترک برجام پایان یافت، گفت: مباحث کاملاً منظم و حرفه ای بود و ادامه خواهد داشت به نظر می رسد طرف های توافق برای آن آمادگی دارند و در مسیر درستی قرار داریم اما راه پیش رو آسان نخواهد بود.

اولیانوف همچنین در توثیتی نوشت: وزارت خارجه آمریکا از نشست برخط کمیسیون برجام با شرکت ایران و سایر شرکت کنندگان در معامله هسته ای استقبال کرد.

وی افزود: این امر نشانه دیگری از تغییر قابل توجه در موضع آمریکا است که در زمان حاضر باید به اقدامات عملی تبدیل شو

این در حالی است که "ند پرایس" سخنگوی وزارت خارجه آمریکا پنجشنبه شب با استقبال از اقدام اروپا برای تشکیل کمیسیون مشترک برجام، آن را گام مثبت توصیف کرد.

پرایس در پاسخ به سوالی درباره بیانیه اتحادیه اروپا برای تشکیل کمیسیون مشترک برجام، این مطلب را مطرح کرد و افزود: ما از هفته ها پیش اعلام کرده ایم که آماده بازگشت به اجرای تعهدات خود مطابق برجام هستیم در صورتی که ایران اقدام مشابه انجام دهد.

وی ادامه داد: ما برای گفت و گو با شرکایمان در ۵+۱ روی باز نشان دادیم تا بهترین مسیر برای دستیابی به آن را بیابیم که شامل گام های جدی مقدماتی متقابل می شود. ما به گزینه های این کار نگاه کرده ایم که شامل گفت و گوی مستقیم از طریق شرکای اروپایی ما می شود.

سخنگوی وزارت خارجه آمریکا اضافه کرد: در نشست هفته گذشته با اروپا و نشست چهارجانبه با سه کشور اروپایی، ایران در صدر موضوعات مورد بحث بود. همچنین ایران یکی از مهم ترین موضوع تبادل نظر با نمایندگان چین بوده است. ما گفت و گوهایی متعددی را با متحدان مختلف داشته ایم.

توافق هسته ای ایران و گروه موسوم به ۵+۱ و اتحادیه اروپا در سال ۱۳۹۴ به امضا رسید و به موجب قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد تأیید شد؛ اما دونالد ترامپ رئیس جمهوری سابق آمریکا در ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ به طور یکجانبه به مشارکت آمریکا در این توافق پایان داد و تروریسم اقتصادی را با هدف فشار حداکثری علیه مردم ایران اعمال کرد.

رئیس جمهوری جدید آمریکا سیاست پیشین کاخ سفید در قبال ایران را مورد انتقاد قرار داده اما بازگشت به برجام را مشروط به اقدام ایران دانسته و بدون اشاره به اینکه کدام دولت در قبال برجام خلف وعده کرده و از آن خارج شده است، وعده داده که در صورت بازگشت ایران به اجرای کامل برجام، واشنگتن نیز به این توافق باز خواهد گشت.

جمهوری اسلامی ایران به عنوان کشوری مسؤولیت پذیر بارها تأکید کرده است که در صورت لغو تمام تحریم ها و اجرای تعهدات برجامی از سوی دیگر طرف های این توافق بین المللی، به گونه ای که از منافع خود تحت برجام بهره مند شود، گام های برداشته شده در مسیر کاهش تعهدات برجامی از سوی تهران به سرعت برگشت پذیر خواهد بود.

منبع: ایرنا